WIKIPEDIA

Idioma pahlavi

El **persa mediu** o **pahlavi**, tamién conocíu como **pahlavi sasánida** o **persa sasánida**, ye una forma de persa medieval, cronológicamente perteneciente al iraniu mediu que'l so orixe remontar al persa aqueménida. Esti idioma foi la llingua oficial d'esti imperiu la dinastía sasánida (226 d. C. - 651 d. C.) y tamién la llingua llitúrxica del zoroastrismu mientres esi periodu y darréu.

Nun tien de confundir se col "pahlavi arsácida" que ye otra denominación pal idioma parto contemporaneu del persa mediu.

Persa mediu, pahlavi
'pahlavi < *parθav-'

Faláu en	Imperiu sasánida
Falantes	Llingua muerta
Familia	Indoeuropéu
	Indo-iraniu
	Iraniu
	Occidental
	Suroccidental
	Persa mediu
Estatus oficial	
Oficial en	*Nengún país*
Reguláu por	*Nun ta reguláu*
Códigos	
ISO 639-1	*nengún*

Conteníu

Clasificación
Fuentes
Descripción llingüística
Fonoloxía
Gramática
Referencies
Bibliografía

Clasificación

El persa mediu ye descendiente del persa antiguu usáu mientres el periodu aqueménida, anque tamién tien influencies del partu y otres variedaes d'iraniu mediu. Sicasí, el persa mediu ye bien distintu al persa antiguu, mediando ente dambos una cantidá importante de cambeos fonéticos y una fonda reestructuración de la gramática, carauterizada pola perda de la mayor parte de la flexón nominal y una importante simplificación de la conxugación verbal.

Fuentes

El persa mediu o pahlavi ta documentáu nun ciertu númberu d'inscripciones según en *ostraka*, papiros y *bullæ* y *sigla*.

Descripción llingüística

En persa mediu nun esisten marques morfolóxiques de casu gramatical siendo la marca de plural (*-ān*) l'únicu afixu de flexón nominal, marcándose les rellaciones gramaticales por aciu preposiciones o postposiciones.

Fonoloxía

L'inventariu consonánticu pal persa mediu que s'amuesa de siguío básase principalmente na propuesta de MacKenzie (1971) modificáu por D. Weber (1997):

Consonantes

	Llabiales	Alveolares	Palatales	Velares	Llabiu-velares	Glotales
Oclusives sordes	p	t	tʃ	k		ʔ
Oclusives sonores	b	d	dʒ	g		
Fricatives sordes	f	s	ʃ	x	(xʷ)	h
Fricatives sonores	v	z	(ʒ)	(ɣ)	(*ɣʷ)	
Nasales	m		n			
Líquides		l, r				
Semivocales			j		w	

Los fonemes ente paréntesis referir a soníos que'l so estatus fonémico ye aldericada polos especialistes y alternativamente podríen considerase variantes alofónicas d'otros fonemes.

Per otra parte n'inventariu vocálicu:

Vocales

	Anteriores	Centrales	Posteriores
Zarraes	i, ī		o, ū
Medies	(y)		(o), ō
Abiertes		a, ā	

El contraste ente vocales curtios /ī, ā, ū, ō/ y llargues /a, i, o, o, y/ sume a final de pallabra, una y bones toles pallabres acabaes en vocal acaben en vocal llarga:

'-*ā* **fīlāsōfā** 'filosofía', **tā** 'asina que'
'-*ē* **aɣrē** '(el) peraltu'
'-*ī* **sī** 'gansu', **stī** 'esistencia'

Gramática

El persa antiguu tien marques de casu, similares a les atopaes a otres llingües indoeuropees antigües como'l griegu antiguu, el llatín o'l sánscritu, pero dende'l final del periodu aqueménida hasta'l periodu sasánida produciéronse una serie de casos fonéticos qu'influyeron na perda de casu gramatical na llingua. Asina'l persa mediu marca les rellaciones gramaticales por aciu preposiciones o postposiciones, de manera similar a como les Llingües romániques difieren del llatín clásicu.

Les marques flexón verbal en persa mediu amenorgar a marques de trés persones distintos pal singular y el plural. El presente nun tien marques esplícites a parte de les de persona. El pasáu espresar de forma analítica formada por una forma flexionada del verbu 'ser' xuntu con una forma invariante derivada del antiguu participiu.

Referencies

Prueba Wikipedia n'Idioma pahlavi
na Incubadora de Wikimedia

Bibliografía

- Weber, Dieter (1997). «30. Pahlavi Phonology», en A. S. Kaye: *Phonologies of Asia and Africa* (n'inglés). Eisensbrauns, 601-636. ISBN 1-57506-018-3.

Control d'autoridaes **Proyeutos Wikimedia** · Datos: Q32063 · Multimedia: Middle Persian (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Middle_Persian)

Identificadores · GND: 4120263-6 (https://d-nb.info/gnd/4120263-6) · LCCN: sh85096602 (https://id.loc.gov/authorities/sh85096602) · AAT: 300389085 (https://www.getty.edu/vow/AATFullDisplay?find=&logic=AND&note=&subjectid=300389085) · **Diccionarios y enciclopedies** · Britannica: url (https://www.britannica.com/topic/Middle-Persian-language)

Sacáu de «https://ast.wikipedia.org/w/index.php?title=Idioma_pahlavi&oldid=2959775»

La última edición d'esta páxina foi el 5 may 2020, a les 15:00.

El testu ta disponible baxo la Llicencia Creative Commons Reconocimientu/CompartirIgual 3.0; puen aplicase otres cláusules más. Llei les condiciones d'usu pa más detalles.